

Examenul de bacalaureat național 2014

Proba E. c)

Istorie

Varianta 7

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „A Román Országok (Țările Române) ki akarták használni a Porta meggyengülését és fel akartak szabadulni fennhatósága alól. Moldvában (Moldova), Dimitrie Cantemir tudós lett az uralkodó (1710-1711), aki szövetséget kötött Nagy Péter Oroszországával. Az orosz-moldvai seregeket a Prut melletti Stănilești-nél legyőzték (1711. július 11/22.), ezért Dimitrie Cantemir kénytelen volt maradék életét Oroszországban tölteni [...]. A Habsburg és orosz támadás körülményei között, a törökök már nem bíztak meg a hazai bojárok közül választott fejedelmekben. Más rendszerre tértek át, az autonómia és a közvetlen igazgatás közötti kompromisszumra, vagyis Fanar-i (a régi Konstantinápoly városnegyede) görögök [...] vagy fanariótásodott román családok közül nevezték ki az uralkodót [...]. Az uralkodók így a Porta tisztségviselői lettek és így is iktatják be őket. Ezáltal 1711-ben Moldvában (Nicolae Mavrocordattal kezdődően) és 1716-ban Havasalföldön (Țara Românească) (ugyanazzal a Nicolae Mavrocordattal kezdődően) bevezették a fanarióta rendszert.

A rendszer [...] a két Román Ország autonómiájának jelentős csökkenését, valamint az Oszmán Birodalommal szembeni kötelezettségek nagymértékű növekedését eredményezte. A fanarióták idején, a Fejedelemségek bármiféle külpolitikai kezdeményezésüket elveszítették. Az uralkodók csak a Porta tisztségviselői, akiket kénye-kedve szerint neveztek ki és vontak vissza.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

B. „Kezdetben a Konstantinápolyi Konferencia sikerének perspektívái fényesnek tűntek. Összehívását a britek javasolták, az oroszok pedig késedelem nélkül vállalták a részvételt. [...] Senki sem hívta meg a románokat [...], mivel a hatalmak az Oszmán Birodalomtól függő területnek tartották és a « román kérdést » egy jelentéktelen ügynek tekintették. Az 1876. december 12-től 1877. január 20-ig tartó konferencia sikertelennek bizonyult. [...] A Konferencia a Törökország és Románia közötti kapcsolatok megromlásához vezetett. Azért, hogy kivédjék a hatalmak beavatkozását az oszmán belügyekbe, a Szultán 1876. december 23-án elfogadta « az Alkotmány reformját ». Bármi is volt ennek indítéka, jelentős felháborodást váltott ki Romániában (România), mivel Romániát « kiváltságos tartományként » említi és az Oszmán Birodalom állandó alkotórészének tekinti. A bukaresti (București) Minisztertanács és Képviselőház élénken tiltakozott, aláhúзва, hogy a Román Fejedelemségek mindig is szuverén államok voltak, e « tényt » az 1856-os Párizsi Szerződés is igazolta, melyben elismerték a « szerződések » érvényességét, úgy ahogyan a szultánok, valamint Moldva és Havasalföld uralkodói ezeket a XV. században megkötötték.”

(K. Hitchins, *România 1866-1947*)

A forrásból kiindulva válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezetek meg, a **B** forrás alapján, egy bukaresti politikai intézményt. **2 pont**
2. Pontosítsátok azt a századot, melyre az **A** forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Nevezetek meg két olyan államot, amelyek mindkét forrásban szerepelnek. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely azt állítja, hogy az uralkodók cselekedetei a politikai rendszer megváltozásához vezettek. **3 pont**
5. A **B** forrás alapján írjatok két olyan információt, melyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat). **7 pont**
6. Mutassatok be két XV. századi konfliktust a román térségből. **6 pont**
7. Említsetek egy hasonlóságot két XVI. századi diplomáciai tevékenység között, amelyben a románok részt vettek. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„Az idő múlásával, Románia és a Hármas Szövetség viszonyában problémák jelentkeztek. [...] A balkáni háborúk a legkomolyabb erőpróbát jelentették Románia és Ausztria-Magyarország szövetségére nézve. Bulgária gyors és döntő győzelme Törökország felett az 1912-es első balkáni háborúban, nagy aggodalmat váltott ki Bukarestben, mivel ez fenyegette a térség erőegyensúlyát. [...]

Amikor 1913 nyarán Bulgária megtámadta Szerbiát és Görögországot a Törökországtól elvett területek feletti vita miatt, Románia hadat üzent Bulgáriának, a Hármas Szövetséget alkotó Ausztria-Magyarország és Németország visszafogottságra intő magatartása ellenére. A második balkáni háború rövid és katasztrofális volt Bulgária számára és az 1913. július 28/augusztus 10-kei Bukaresti Szerződésben Bulgária átengedte Romániának Dél-Dobrudzsát (Dobrogea de Sud). A háború következtében megnőtt Románia önbizalma és tekintélye, mivel a balkáni erőegyensúly biztosítója lett. Kétségtelen, hogy az 1912–1913-as balkáni válság véglegesítette Románia eltávolodását Ausztria-Magyarországtól és a Hármas Szövetségtől.

1914 tavaszán Románia és az Antant (Nagy Britannia, Franciaország, Oroszország) közeledése tényré vált. [...] A francia diplomaták [...] összehangolták politikájukat Oroszországgal, amely Sazonov külügyminiszter irányításával kitartóan ostromolta Romániát. A cár 1914. június 1/14-kei konstancai (Constanța) látogatása új korszak kezdetét jelentette a két ország kapcsolatában. De Ionel Brătianu miniszterelnök nem akarta elkötelezni országát az Antant mellett. Folytatni szándékozta a közeledést Oroszországhoz, de nem szerette volna felerősíteni az ellentéteket Ausztria-Magyarországgal, és tisztelte Németország katonai és gazdasági erejét.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

A forrásból kiindulva válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg, a forrás alapján a szövetséget, amelyhez Franciaország és Oroszország tartozott. **2 pont**
2. Pontossítsatok, a forrás alapján egy információt az első balkáni háborúval kapcsolatban. **2 pont**
3. Nevezzétek meg, a forrás alapján a nagy szövetséget, amelynek Románia is tagja és a szövetség egy másik tagállamát. **6 pont**
4. Említsétek meg, az adott forrás alapján, Románia külpolitikájának két sajátosságát 1914-től kezdődően. **6 pont**
5. Alkossatok, a szöveg alapján, egy nézőpontot a második balkáni háborúról, és támasszátok alá két, a forrásból választott információval. **10 pont**
6. Érveljétek, egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, hogy a román állam XX. század eleji szövetségi politikája kedvezően hatott Nagy Románia (România Mare) kialakulására. (Pontozódik a megfelelő történelmi tény bemutatása és az ok-okozati összefüggést, valamint a következtetést kifejező szavak használata). **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjatok egy, hozzávetőleg két oldal terjedelmű esszét a XX. századi román állam belpolitikájáról és nemzetközi kapcsolatokban való részvételéről, figyelembe véve az alábbi szempontokat:

- említsetek meg a román állam által a XX. század első felében elfogadott két alkotmányt és jelöljétek meg egy hasonlóságot ezek között;
- említsetek meg két eseményt, amelyek során Románia részt vett a XX. század második felének nemzetközi kapcsolataiban;
- mutassatok be egy belpolitikai eseményt a nemzeti kommunizmus időszakából;
- alkossatok egy véleményt a XX. század végén elfogadott alkotmány Románia demokratikus fejlődésére gyakorolt szerepéről, és támasszátok alá egy történelmi érvel.

Figyelem! Pontozódik a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggés kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása.